

Tietoliikenne II (2 ov)

Syksy 2004

Liisa Marttinen

- Kurssikirja: Kurose & Ross, Computer Networking (3. edition)
 - ★ (Kyllä 2. painoskin kelpaa, mutta siinä vähemmän mobiiliasiaa.)
- Lisämateriaalia: Aiheeseen liittyviä RFC:itä

Tietoliikenne II

Täydennystä Tietoliikenne I -kurssin asioihin

- perusteellisemmin
- laajemmin
- 'teoreettisemmin'
- TCP: suorituskyky ja uudet piirteet
- reititys, IPv6, IPSec, Mobile IP, monilähetys
- WLAN, atm, fddi, SONET, fyysinen kerros
- Multimedia, Internetin QoS
- Internetin turvallisuus

Alustava sisällysluettelo

- 1. TCP:n suorituskyky
 - optiot
 - uudet piirteet ruuhkanvalvonnassa
- 2. IPv6, IPsec, ICMP
- 3. Internetin reititys
 - OSPF, RIP, BGP, DHCP, CIDR, NAT
- 4. Monilähetysoreititys (multicast routing)
- 5. Mobiilireititys, Mobile IP

Sisällysluettelo jatkuu

- 6. Erilaisia verkkoteknologioita
 - Gigabit Ethernet
 - WLAN, Bluetooth
 - WAN-teknologia: modeemi, PCM, SONET, atm
 - Tiedonsiirron teoreettista perustaa (Shannon, Nyquist)
 - 2. IPv6, IPsec, ICMP
- 7. Multimedia ja Internetin QoS
 - RTP, RTCP, SIP, RTSP, RSVP,
 - Integroidut palvelut, eriytyneet palvelut

Sisällysluettelo jatkuu

- 8. Internetin turvallisuus

- Palomuuuri

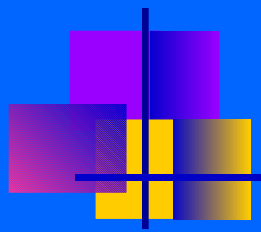
- PGP

- IPSec

- VPN

-

Tietoturva-asioita perusteellisemmin erillisellä
Tietoturva-kurssilla

Tietoliikenne
(4 ov)
(ei enää luennoida)

Tietoliikenne I
(2 ov)

Tietoliikenne II
(2 ov)

Verkkosovellusten toteuttaminen (4 ov)

Foundations for Future Mobile Computing

Digitaalinen signaalinkäsittely

Cum lauden valinnaisia tai laudaturin erikoiskursseja

Peer-to-Peer Computing

Tietoturva

Ym. Ym. Ym.

Suoritus

- kurssikoe maks. 50 p, min 25 p
 - 9.11. klo 16-20 Päärakennus sali ja B123
- kurssiaktiivisuus maks. 20 p
 - traditionaaliset harjoitukset => maks. 10 p
 - miniesseet (1-10 sivua) ja -esitelmät (10-15 min), keskusteluaktiivisuus yms. => maks. 10 p
- 30 p => 1-, 51 => 3
- loppukokeella maks. 60 p; tammi - helmikuussa 2005

1. TCP ja suorituskyky

- TCP:n peruspiirteiden toiminta jo tunnettu
 - Tietoliikenne I
- TCP:n lisäpiirteitä
 - Ikkunaskaalaus (Window scaling)
 - Aikaleimaus (time stamping)
 - SACK (Selective Acknowledgement)
 - RED (Random Early Detection)
 - ECN (Explicit Congestion Notification)

TCP-otsakkeen kentät

Source port		Destination port						
Sequence number								
Acknowledgement number								
TCP head. length		U R G	A C K	P S H	R S T	S Y N	F I N	Window size
Checksum				Urgent pointer				
Options (0 or more 32 bit words)								
Data (optional)								

TCP-optiot

- Optio-kenttä valinnaisia piirteitä varten
 - Option pituus on 40 tavua
 - TCP header length -kenttä = 4 bittiä kertoo otsakkeen pituuden 32 bitin sanoina => $15 \cdot 4$ tavua = 60 tavua
 - 20 tavua vakio-otsaketta => enintään 40 tavua optioita varten

Option tyyppi	Option pituus	Option merkitys
1 tavu	1 tavu	pituus - 2 tavua

TCP:n suorituskykyongelmia

- TCP-protokolla on jo melko vanha (1983) ja viritetty tiettyyn ympäristöön
- nykyisin käytössä hyvin erilaisissa ympäristöissä
 - pitkän viipeen satelliittiyhteyksillä
 - erittäin nopeilla yhteyksillä
 - langattomilla yhteyksillä
- => suorituskykyongelmia

Ongelmia:

- otsakkeen kentät liian pieniä:
 - **järjestysnumero 32 bittiä => 4 294 967 296 tavua**
 - rajoittaa siirtonopeutta erittäin nopeilla yhteyksillä
 - suurin segmentin elinikä (MSL, maximum segment lifetime) alunperin 2 minuuttia = 120 sekuntia => maksimissaan ~ 36 miljoonaa TCP-segmenttiä sekunnissa
 - MTU (Maximum transfer unit) rajoittaa TCP-segmentin kokoa
 - **ikkunankoko 16 bittiä => 65536 tavua**
 - rajoittaa siirtonopeutta mm. satelliittiyhteyksillä

MSL (Maximum Segment Lifetime)

MSL = 2 minuuttia

- IP-kerroksen elinaikakenttä (time-to-live) rajoittaa
- **Järjetysnumerokenttään mahtuu 4 294 967 296 numeroa**
- Esimerkkejä eri verkkojen numeroiden kiertoajasta
 - ARPANET 56 kbps 7 KBps ~ 3.6 päivää
 - Ethernet 10 Mbps 1.25 MBps ~ 3 0 min
 - FDDI 100 Mbps 12.5 MBps ~ 3 min
 - **Gigabit 1 Gbps 125 MBps 17 sec**
- **Nopeissa verkoissa aiheuttaa ongelmia!**

Järjestysnumeroiden uudelleenkäyttö

- Samannumeroinen segmentti voi yhä olla verkossa => se hyväksytään 'uutena'
- Samannumeroinen ACK-kuittaus voi yhä olla verkossa => lukkiutunut tilanne, josta toivutaan vain RST:llä
 - Lähettäjä saa kuittauksen ja siirtyy seuraavaan segmenttiin
 - Vastaanottaja jää odottamaan puuttuvia tavuja ja hylkää muut
 - Ikkuna täyttyy ja lähettäjä alkaa lähettää uudelleen, mutta

Kaistan ja kiertoviiveen tulo

(bandwidth * delay product)

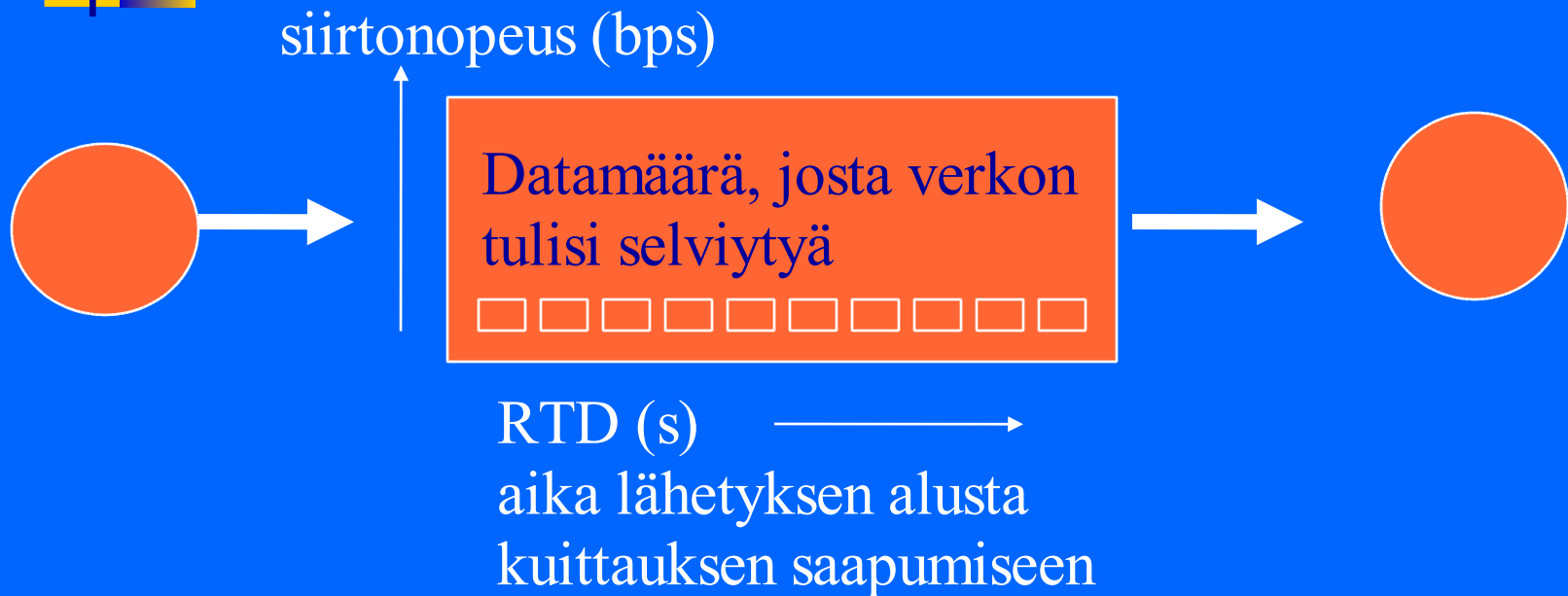
TCP:n suorituskyky

- Riippuu siirtonopeudesta (kaista, bandwidth) ja
- kiertoviiveestä (RTD, round-trip delay, 1 ms - 100 s)

Tulo siirtonopeus * kiertoviive kertoo sen datamäärän, joka TCP:n täytyy pystyä käsittelemään, jotta lähettäjä ja vastaanottaja voisivat toimia täydellä vauhdilla

- Eli paljonko kuittaamatonta dataa verkossa täytyy kulkea
- Ongelmia syntyy, jos tulo on hyvin suuri!

Ideaalitilanteessa ‘siirtoputki’ on koko ajan täynnä!

Ongelmia aiheuttavat LFN-verkot (long, fat pipe network): pitkä etenemisviive ja suuri siirtonopeus, esim. satelliittiyhteydet ja nopeat runkolinjat eli joiden tulo $> 1 \text{ Mb} \sim 100$ segmenttiä a' 1200 tavua.

Ongelmia LFN-verkoissa

- **Ikkunan koko -kenttä liian pieni** => 'putki' ei täyty (suurin mahdollinen ikkuna $2^{16} = 65$ KB)
 - ikkunan skaalaus -optio
- **pakettien katoaminen** => hidas aloitus eli 'siirtoputki' joudutaan tyhjentämään
 - parannukset ruuhkanhallintakäytäntöön
 - Fast Retransmit, Fast Recovery, Limited Transmit
 - SACK, ENC, RED
- **Uudelleenlähetyssajastimen tarkempi ajastus**
 - Timestamp -optio

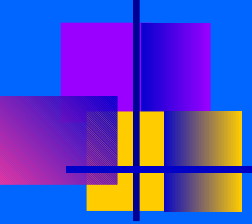
Optioita:

- **MSS (Maximum Segment Size)**
 - käytetään ilmoittamaan vastaanottajan yhteydellä hyväksymä suurin segmentin koko
 - eri suuntiin voi olla eri koko
 - voi olla suurempi tai pienempi kuin oletus-MSS

MSS ja MTU

- **MTU (Maximum Transfer Unit)** = suurin yhdessä verkon kehyksessä kulkeva datamäärä
 - Eri verkoissa eri kokoja, mutta minimi MTU= 576 B
- $MSS = MTU - IP\text{-otsake} - TCP\text{-otsake}$
 - oletus $MSS = 576 - 20 - 20 = 536$
 - Mutta otsakkeet voivat olla suurempia!

-
- MSS ilmoitetaan yhteyttä muodostettaessa eli SYN-segmenteissä
 - kumpikin osapuoli voi ilmoittaa oman MSS-arvonsa
 - jos ei ilmoita , niin suostuu vastaanottamaan minkä tahansa kokoisia segmenttejä.

2	4	maksimi segmentin koko
---	---	------------------------

Muita optioita (RFC 1323):

■ **ikkunaskaalaus** (window scaling factor)

- kasvattaa TCP-otsakkeen 16-bitin ikkunan koon 32-bitin ikkunan kooksi

■ **aikaleimaus** (timestamp)

- segmentin aikaleima palautetaan kuittauksessa

Ikkunan skaalaus (Window scale factor)

- ikkunakoko = 16 bittiä => 65536 tavua
 - kertoo vastaanottajan ikkunan = kuinka monta tavua voi lähettää ennenkuin täytyy jäädä odottamaan kuittausta
 - Jos RTT (Round-trip-time) on suuri, niin joudutaan odottelemaan
 - Efektiivinen nopeus $B = 2^{16}/RTT$
- jos käytössä ikkunan skaalaus -optio, ikkunakentän arvo kerrotaan 2^F :llä, jossa F on skaalausoption arvo.
 - Suurin F:n arvo on 14.
- käytetään vain yhteyden aloituspyynnössä

Miksi uudelleenlähetyksajastimen arvo on tärkeä!

- Ruuhkan oikea havaitseminen riippuu uudelleenlähetyksajastimen 'oikeasta' arvosta.
 - Liian suuri arvo => alkavaa ruuhkaa ei huomata ajoissa => verkkoa ylikuormitetaan => syntyy ruuhkatilanne => resurssien hukkakäyttöä
 - Liian pieni arvo => luullaan ruuhkaksi, vaikka ei olekaan => hidastetaan turhaan lähetystä => resurssien hukkakäyttöä

Uudelleenlähetyksajastimen arvo

- mitataan paketin kiertoviive M ja viiveen poikkeama odotetusta eli $|RTT-M|$
 - $RTT = aRTT + (1-a)M$
 - $D = bD + (1-b)|RTT-M|$
 - ajastimen arvo = $RTT + 4D$
- Ongelmia aiheuttavat uudelleenlähetykset
 - Mikä sanomista kuitataan?
 - Karn: uudelleenlähetyksiä ei oteta mukaan, vaan ajastimen arvo kaksinkertaistetaan aina uudelleenlähetyksessä, kunnes saadaan onnistuneesti kuittaus.
- Useat toteutukset mittaavat vain yhden paketin ikkunasta!
 - Ongelmia, jos ikkuna suuri.

Aikaleima (timestamp)

- Kaksi eri optiota
 - Timestamp Value
 - lähteissä segmenteissä,
 - Timestamp Echo Reply
 - kuittauksessa
 - sama kuin kuitatun segmentin Timestamp-arvo
- Voidaan käyttää missä tahansa datasegmentissä
- \Rightarrow Voidaan laskea kiertoviive jokaiselle segmentille, myös uudelleenlähetyksille.

RTTM (Round-Trip Time Measurement)

- lähetettävään sanomaan liitetään aikaleima-optioon aikaleima
 - aikaleimakello, joka tikittää riittävän nopeasti
- sama aikaleima palautetaan sanoman kuittauksessa
- ongelmatilanteita:
 - viivästetty kuittaus: aikaisin kuittaamaton
 - TCP:n ei tarvitse kuitata jokaista segmenttiä
 - puuttuva segmentti: viimeisin hyväksyty
 - puuttuvan segmentin saapuminen: viimeisin puuttuva
- Ongelmatilanteissa ollaan siis varovaisia eli aina vaihtoehdoista suurempi RTTM

Viivästetty ACK (Delayed ACK)

- TCP:n ei tarvitse välttämättä kuitata jokaista segmenttiä
 - kuitenkin kuitattava ainakin joka toinen ja viive saa olla korkeintaan 500 ms,
 - usein noin 200ms
- Hyöty: kuittaus kulkee datan mukana
 - samalla kertaa ikkunankoon muutos, kuittaus ja kaiutus
- Haitta: kiertoviiveen laskeminen, pakettien kellotus

TCP-ruuhkanvalvonta

- toimii lähetyksen tahdistajana
- putkesta poistunut dataa, joten voidaan lähettää sama määrä lisää

TCP:n itsetahdistus (self-clocking)

- TCP tahdistaa itse oman lähetyksensä ACK:ien avulla
 - nopeutta voi rajoittaa
 - verkko
 - ruuhkan takia syytä vielä pienentää lähetyksenopeutta
 - vastaanottaja
 - lähetyksenopeus ok
 - lähettäjä ei voi tietää kumpi

Lähetettynä voi olla vain rajallinen määrä kuittaamatonta dataa ('Flight size')

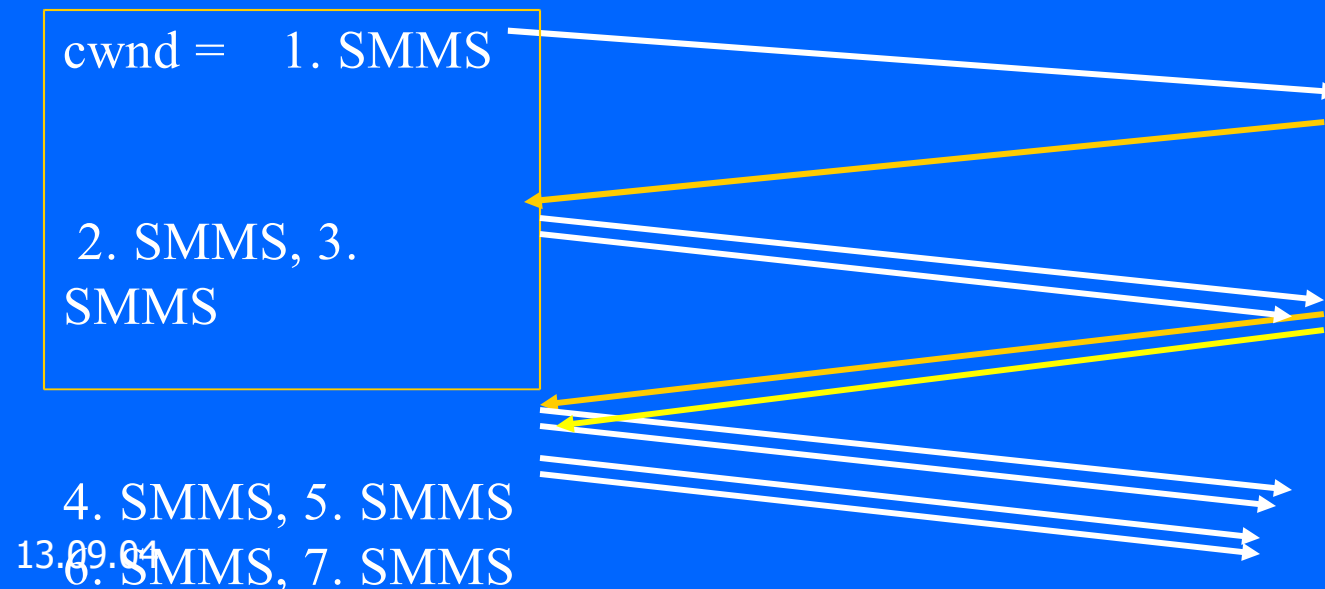
- vastaanottoikkuna (receiver window, **rwnd**)
 - vastaanottaja ilmoittaa lähettämiensä segmenttien ikkunakentässä
 - vastaanottaja voi vapaasti kasvattaa tai pienentää
 - vuonvalvontaa varten
- ruuhkaikkuna (congestion window, **cwnd**)
 - lähettäjä saa korkeintaan lähettää verkkoon, jotta verkko ei tukkeutuisi
 - ruuhkanhallintaa varten
- **min(rwnd, cwnd)** rajoittaa lähettämistä

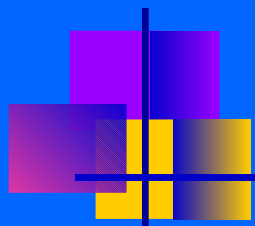
Ruuhkanvalvonta on hankalaa ja suorituskyvyn kannalta tärkeää!

- Sitä varten on koko ajan kehitetty yhä parempia menetelmiä
 - uudelleenlähetyssajastimen arvo
 - RTT:n varianssin arviointi
 - Karnin algoritmi
 - exponential retransmission timer backoff
 - ruuhkaikkunan hallinta
 - slow start
 - congestion avoidance
 - fast retransmit
 - fast recovery

Slow start

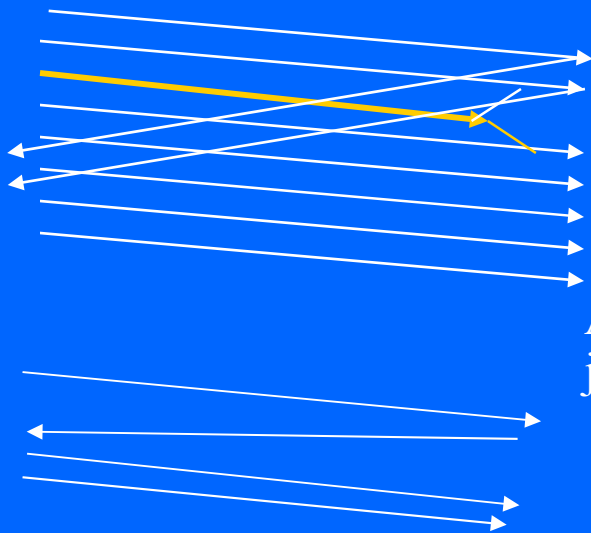
- Hitaan aloituksen aikana
 - Ruuhkaikkunaa `cwnd` kasvatetaan korkeintaan maksimilähetysmäärällä (SMSS) jokaista uutta dataa kuittaavaa ACKia kohden

Hidas aloitus

- Aina yhteyden alussa
- kun kuittausta ei tule ajoissa (paketti kadonnut!)

Ajastin laukeaa noin 400 ms kuluttua, jonka jälkeen aloitetaan hidas aloitus!

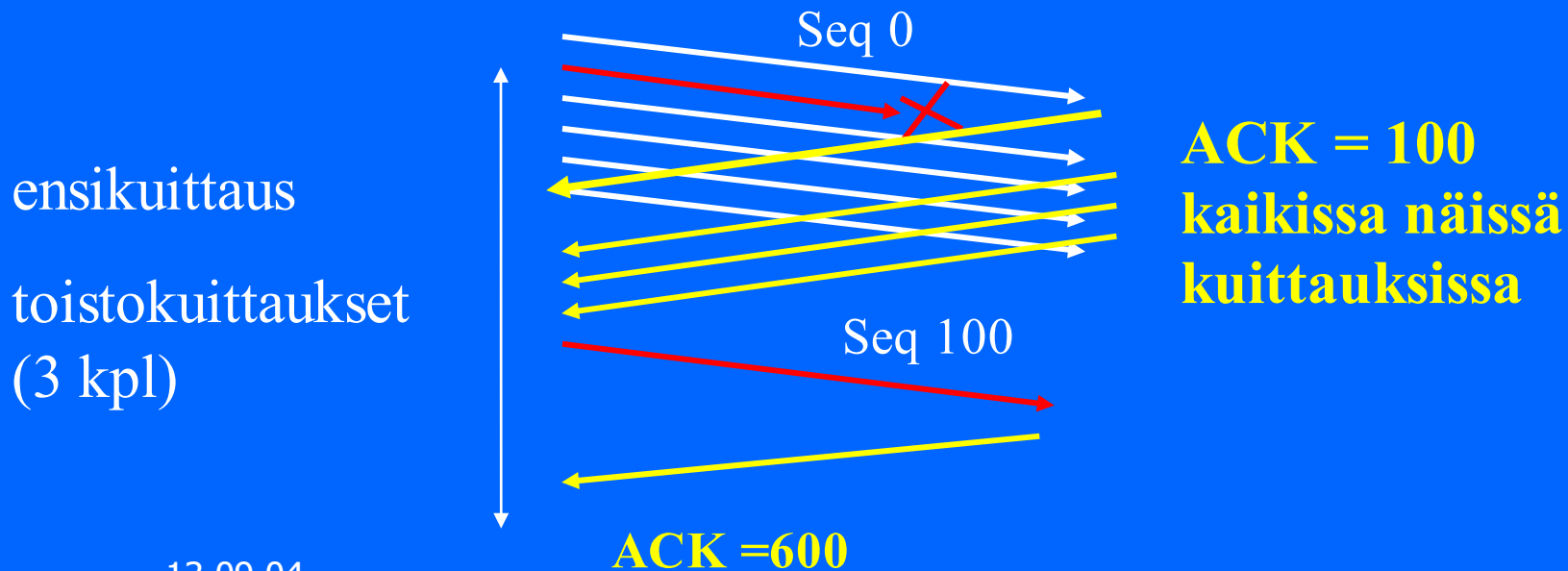

Toistokuittaus (Duplicate Ack)

- ensikuittaus (first-time ACK)
 - segmentin ensimmäinen kuittaus
 - tähän saakka kaikki on kunnossa
- toistokuittaus (duplicate ACK)
 - vastaanottaja kuittaa viimeksi saatua hyväksytyä segmenttiä aina kun saa virheellisen tai väärässä järjestyksessä tulevan segmentin
 - NAKin korvike, jolla ilmoitetaan ongelmista lähettäjälle

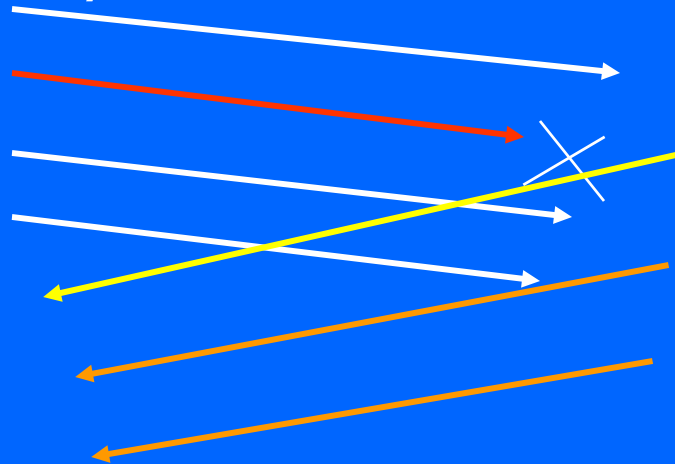
Nopea uudelleenlähetytys (Fast retransmit)

- Kun lähettäjä vastaanottaa 3 toistokuittausa samalle segmentille, se lähettää heti puuttuvan segmentin uudestaan
 - eikä odota segmentin ajastimen laukeamista

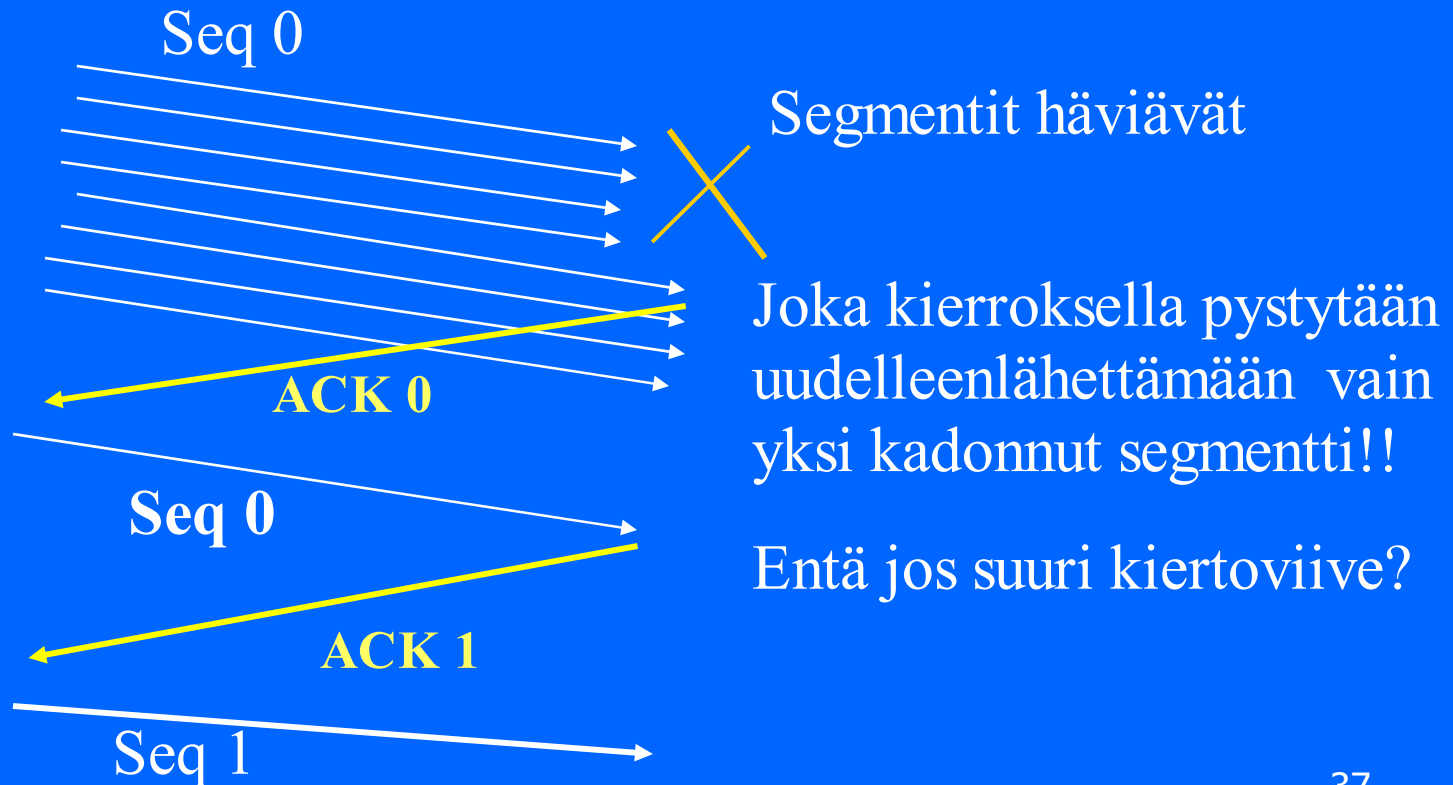
Ongelma 1: Ei saada kolmea toistokuittausta

- Jos ruuhkaikkuna on hyvin pieni
 - ei voi tulla kolmea toistokuittausta, jos ruuhkaikkuna sallii vain kolme kuittaamatonta lähetystä

Ongelma 2: Virheryöppy tuhoaa monta segmenttiä

- Kun useita segmenttejä katoaa 'samasta ikkunasta'

Limited Transmit

- RFC 3042: **Enhancing TCP's Loss Recovery Using Limited Transmit.**

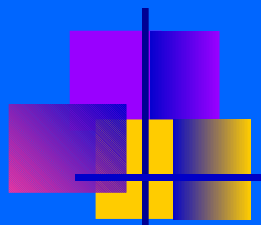
M. Allman, H. Balakrishnan, S. Floyd. January 2001
(Status: PROPOSED STANDARD)

- Lähettäjä ei saa kolmea toistokuittausta =>
 - odotettava aina ajastimen laukeamista ja
 - suoritettava hidas aloitus
 - => hidastaa usein turhaan lähettämistä

Ratkaisu:

- Kun lähettäjä saa toistokuittauksen, se saa aina lähettää yhden **uuden paketin** verkkoon
 - kuittaus kertoo, että verkosta poistettu paketti, joten verkkoon siis mahtuu!
- Kun saman paketin toistokuittauksia tulee kolme, niin suoritetaan nopea uudelleenlähetys ja nopea toipuminen (fast recovery)

- Vaikka ruuhkaikkuna on pieni, niin rajoitetulla lähetyksellä saadaan tarvittaessa syntymään kolme toistokuittausta

paketti 0

paketti 1

paketti 2

paketti 3

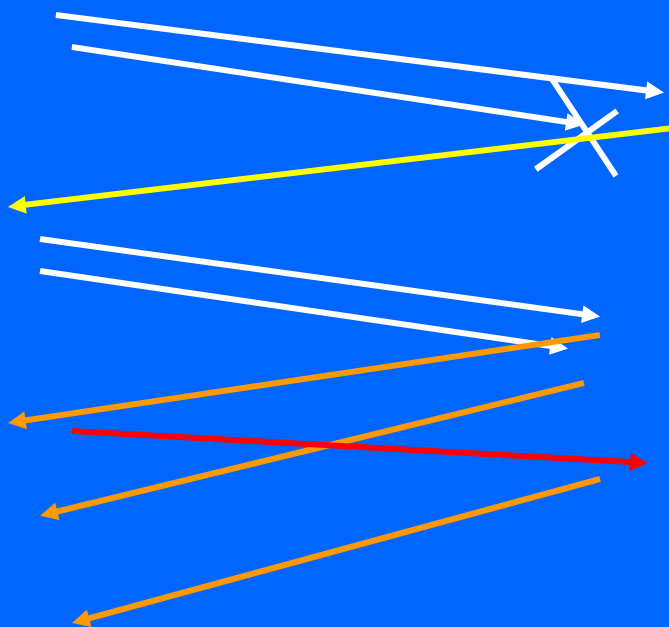
ensikuittaus

1. toistok.

paketti 4

2. toistok.

3. toistok.

Miksi lähetetään uusi paketti?

- Miksi ei heti ensimmäisen toistokuittauksen jälkeen lähetä uudestaan sitä jo lähetettyä kuittaamatonta pakettia?
- ◆ Koska ei vielä olla varmoja siitä, että paketti on todella kadonnut.
 - Se voi olla vain viivästynyt
 - tai paketit ovat matkalla joutuneet väärään järjestykseen
- ◆ => näin vältetään turhia uudelleenlähetyksiä

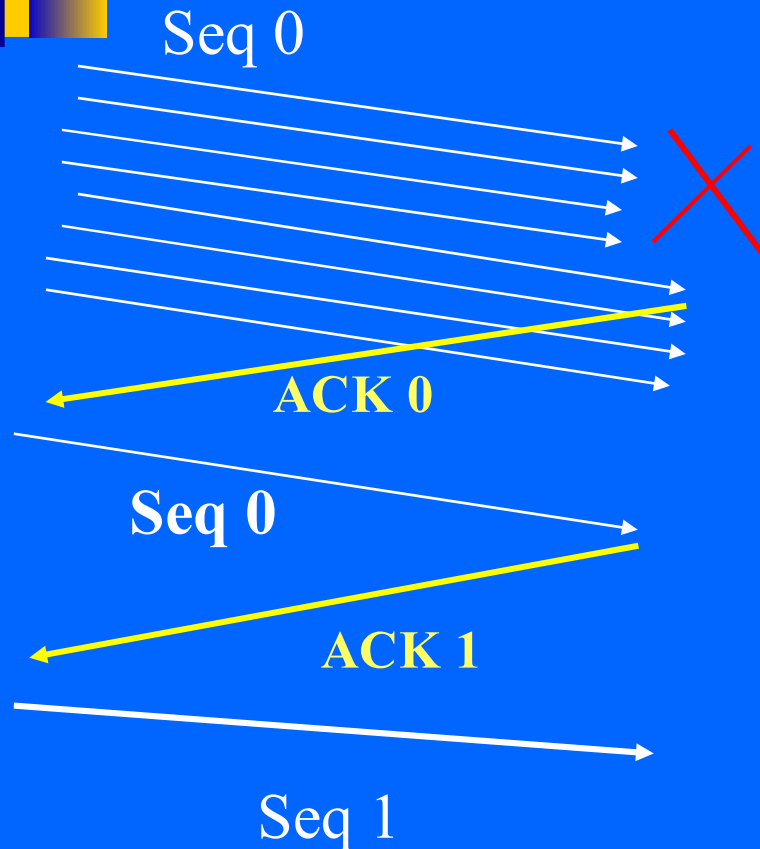

SACK (Selective Acknowledgement)

- RFC 2018 TCP Selective Acknowledgement Options.
M. Mathis, J. Mahdavi, S. Floyd, A. Romanow. October 1996.
(Status: **PROPOSED STANDARD**)

RFC 3517 Mark Allman, Ethan Blanton, K. Fall, L. Wang "A Conservative Selective Acknowledgement (SACK) -based Loss Recovery Algorithm for TCP". April 2003; (Standards Track)
- **Valikoivien kuittauksien lisääminen TCP:hen**
 - TCP käyttää "Go Back N"-tyyppistä algoritmia ja kumuloivaa ACK-kuittausta
 - väärässä järjestyksessä saapuneet yleensä talletetaan

Nopea toipuminen ei onnistu!

Segmentit häviävät

Joka kierroksella pystytään uudelleenlähettämään vain yksi kadonnut segmentti, koska **kuittaus paljastaa vain seuraavan puuttuvan.**

*** jos lähetetään monta uudelleen => voi aiheutua turhia uudelleenlähetyksiä**

Kumulatiivinen kuittaus paljastaa aina vain yhden puuttuvan kerrallaan!

- SACK paljastaa kaikki puuttuvat
 - ilmoittamalla, mitkä segmenttivälit on jo vastaanotettu
- Esim. segmentin koko 1000 tavua
 - 1. segmentti katoaa ja muut tulevat perille
 - segmentin 2 kuittaus: ACK 0 , 1000: 2000
 - segmentin 10 kuittaus:ACK 0, 1000: 10000
 - 1. ja 3. segmentti katoavat
 - segmentin 10 kuittaus:
 - ACK 0, 1000:2000 3000:10000

SACK-optiot

■ SACK- permitted

- yhteyden muodostuksessa eli vain SYN-segmentissä ilmoittamaan, että yhteydellä voidaan käyttää SACK-kuittauksia
 - (type = 4, length = 2)

■ SACK-optio

- kuljettaa lisäinformaatiota saapuneista segmenteistä eli kertoo, mitkä 'tavupätkät' ovat jo valmiina vastaanottajan puskurissa
- kuljetetaan TCP-segmentin optio-osassa

TCP:n SACK-optio

	5	pituus	Optiotyyppi
1. Lohkon alku			
1. Lohkon loppu			
2. Lohkon alku			
2. Lohkon loppu			
3. Lohkon alku			
3.lohkon loppu			

4 lohkoa mahtuu yhteen TCP-segmenttiin, jossa optiolle on varattu 40 tavua, jos ei käytetä muita optioita, kuten aikaleimaa (timestamp).

Vain neuvoa-antava!

- Ohjeellista tietoa lähettäjälle
 - vastaanottaja voi tarvittaessa poistaa SACK-optiossa ilmoittamiaan tavuja puskuureistaan
- Jos vastaanottaja käyttää SACK-optiota, niin sitä on käytettävä aina kun vastaanottajalla on puskuureissaan epäjärjestyksessä olevaa dataa
 - tällöin kaikissa ACK:ssa on oltava ajantasalla oleva tieto siitä, mitkä tavut on jo puskuureissa

Toipuminen SACK:n avulla

Seq 0

ACK 0, SACK 400-499

ACK 0, SACK 400-599

ACK 0, SACK 400-699

ACK 0, SACK 400-799

Seq 0,
seq 1

ACK 1, SACK 0-99, 400-799

ACK 2, SACK 0-199, 400-799

ACK 3, SACK 0-299, 400-799

ACK 8, SACK 0-799

Ruuhkanhallinta SACK:ia käytettäessä

- Noudatettava käytettyä ruuhkanhallinta-algoritmia
 - ei uudelleenlähetyistä heti 1. puuttuvan jälkeen
 - rajoitettu lähetykset puuttuvan jälkeen
 - toimitaan ruuhkatilanteen mukaan
 - hidas aloitus: 1 tai 2 segmenttiä ensin, kun niihin kuittaus sitten kaksinkertaistetaan lähetykset jne
 - nopea toipuminen: yksi segmentti, jokaisesta kuittauksesta ja ruuhkaikkunan puolitus
 - jos ajastin laukeaa, niin kerätty SACK-tieto ei ole enää voimassa

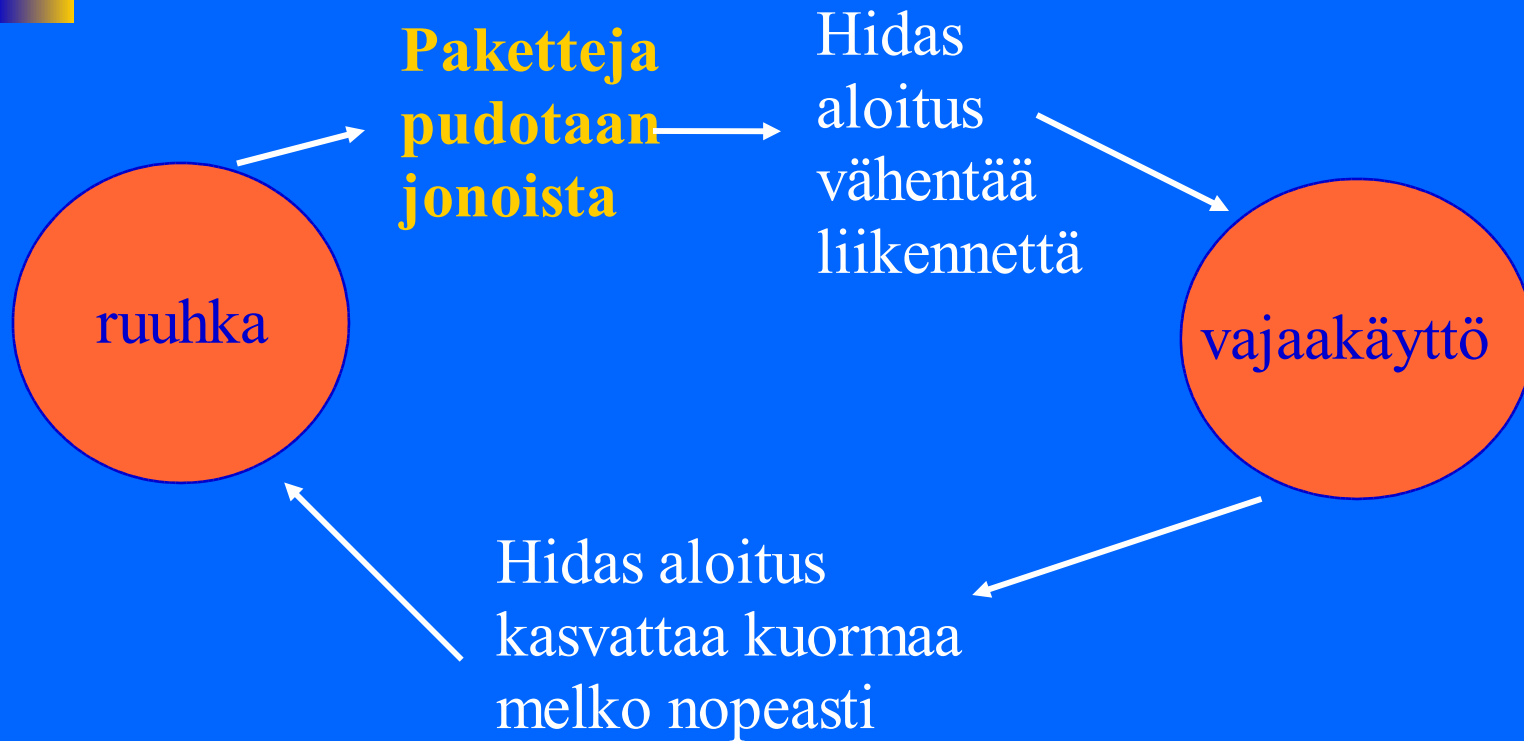
RED (Random Early Detection)

- Aktiivinen, ennaltaehkäisevä puskurijonon hallinta parantaa TCP:n suorituskykyä
 - proaktiivinen \Leftrightarrow reaktiivinen
- Ongelma:
 - Kun ruuhka on syntymässä, puskurien jonot kasvavat ja lopulta puskurit täyttyvät ja paketteja joudutaan hävittämään
 - yleensä 'pudotetaan' viimeksi saapuvat paketit
 - tail-drop
 - tässä vaiheessa usein poistetaan paljon paketteja monelta lähettäjältä

Globaalin tahdistumisen ongelma (Global Synchronization)

- Samanaikaisesti usean TCP-lähetyksen uudelleenlähetyksajastin laukeaa ja useat TCP:t vähentävät hyvin voimakkaasti lähettämistään hitaan aloituksen takia.
- => verkon vajaakäyttöisyys
- lähettäjät kasvattavat lähettämistään hitaassa ajoituksessa melko nopeasti ja jossain määrin samassa tahdissa
- => ruuhka verkossa

Verkon suorituskyky on huono!

Oskilloidaan koko ajan ruuhkan ja vajaakäytön välillä eikä yhteyksillä saavuteta tasaista kuittauksien tahdistamaa 'lähetysputkea'.

Tehokkaampi puskurijonojen hallinta

- Puskureiden koon kasvattaminen ei ratkaise ongelmaa.
 - Miksi ei?
- Pitää ennakoida ruuhkatilanteen kehittyminen ja reagoida siihen ennenkuin tilanne ehtii niin pahaksi, että joudutaan poistamaan paljon paketteja samalla kertaa.
- => Aktiivinen puskurijonon hallinta => RED

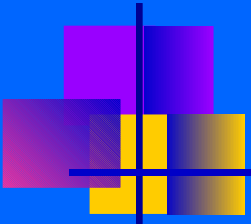
Miten RED toimii?

- Jonon pituutta tarkkaillaan koko ajan
 - aina kun jonoon tulee paketti, niin
 - jos jonon pituus $<$ minimi kynnyspituus, paketti laitetaan jonoon
 - jos jononpituus \geq maksimi kynnyspituus, paketti hävitetään
 - jos jonon pituus minimi ja maksimi kynnysarvojen välissä, niin todennäköisyydellä P paketti hävitetään ja todennäköisyydellä $1-P$ laitetaan jonoon
 - hävittämistodennäköisyys kasvaa, kun jononpituus kasvaa

Jonon pituuden vaikutus

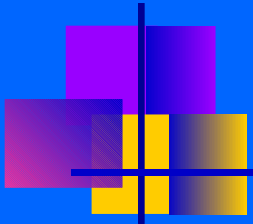

RED-puskuri

- Pyritään pitämään jonon pituus koko ajan annetuissa rajoissa hävittämällä paketteja kun jonon pituus kasvaa
 - eli voi tulla ruuhka
- Hävittämistodennäköisyys kasvaa, kun jono kasvaa.
- Hävittämistodennäköisyys kasvaa, kun paketteja ei ole hävitetty

Kun paketti saapuu FIFO-tyyppiseen ulostulojonoon:

- Lasketaan keskimääräinen jononpituus painotettuna keskiarvona aikaisemmista jononpituuksista
 - $avg \leftarrow (1-wq)*avg + wq* q$
 - jos jonon pituus $q = 0$
 - $m \leftarrow f(\text{time} - q_time)$
 $avg \leftarrow (1-wq)**m * avg$
arvioidaan, kuinka monta pikkupakettia (= m) olisi voitu siirtää sinä aikana, jonka jono on ollut tyhjänä
- $wq \sim 0.002 \Rightarrow avg$ reagoi hitaasti jonon pituuden muutoksiin

Hävittämistodennäköisyyden laskeminen

- Jos jononpituus avq on välillä $Thmin$ ja $Thmax$, on laskettava hävittämistodennäköisyys P
- mitä pitempi jono, sitä suurempi P
 - $P_b = P_{max} (avq - Thmin) / (Thmax - Thmin)$

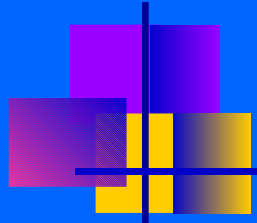
- Suositus $P_{max} = 0.02 \Rightarrow$ kun $avq = 1/2(Thmax - Thmin)$, niin 2 pakettia sadasta hävitetään.

Pyritään tekemään hylkäämiset tasavälein

- estämään hylkäysryöpyt

| | ||| ||| | ||| |||

- mitä pitempään ei ole hylätty yhtään, sitä suurempi hylkäystodennäköisyys
 - avg:n ollessa T_{hmin} ja T_{hmax} välissä muuttuja count laskee peräkkäisiä hylkäämättömiä paketteja
 - $P_a \leftarrow P_b / (1 - \text{count} * P_b)$
 - $P_a =$ hylkäämiskriteerinä käytetty todennäköisyys (P)

- ruuhkan estämiseen
- erityisesti globaalin tahdistumisen estämiseen
- ryöppyisen liikenteen sorsiminen estämiseen
 - liikenneryöpyt usein ruuhkan syy
 - ryöppyisen liikenteen lähteet joutuvat kokemaan pakettien hylkäämistä tasaisen liikenteen lähteitä enemmän
- rajoittaa keskimääräistä jononpituutta =>
rajoittaa keskimääräistä viivettä

ECN (Explicit Congestion Notification)

- **RFC 3168 The Addition of Explicit Congestion Notification (ECN) to IP,**
K. K. Ramakrishnan, Sally Floyd, D. Black.
(September 2001. (STATUS: Standards Track))
- **TCP and Explicit Congestion Notification.**
ACM Computer S. Floyd. , Communications Review, 24,
October 1994

Lisäys IP-arkkitehtuuriin!

- Käyttöön 2 bittiä, joita käytetään ruuhkasta ilmoittamiseen
 - CE-bitti (Congestion Experienced)
 - reititin asettaa, kun on havainnut ruuhkaa
 - esim. kun RED-algoritmin jononpituus indikoi ruuhkaa
 - ECT-bitti (ECN Capable Transport)
 - kertoo, että kuljetuskerros kykenee käsittelemään ruuhkailmoituksia (Explicit Congestion Notification)
 - IPv4: TOS-kentän bitit 7 ja 6 ehdotettu
 - IPv6: Traffic Class -kentän bitit 7 ja 6 ehdotettu

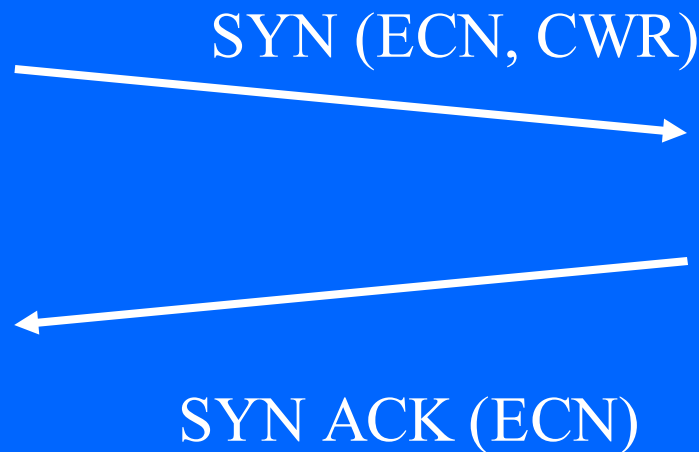
Muutoksia TCP-hen

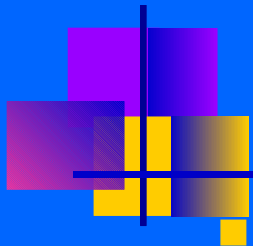
- Sovittava vastapuolen kanssa ECN:n käytöstä
- osattava reagoida CE-bitin asetukseen
 - vastaanottajan ilmoitettava lähettäjälle
 - ECN Echo -lippu
 - lähettäjän vähennettävä lähetystään samalla tavalla kuin jos paketti olisi todella kadonnut
 - lähettäjän ilmoitava vastaanottajalle, että on vähentynyt jo lähettämistään
 - Congestion Window Reduced (CWR) -lippu

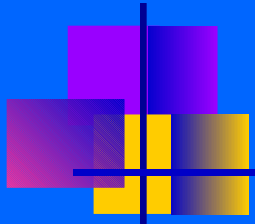
Yhteydenmuodostus

- Yhteyden muodostusvaiheessa sovitaan ECN:n käytöstä käyttäen ECN Echo -lippua (bitti 9 TCP-otsakkeen varattu-kentässä)

- Kun käytöstä on sovittu, lähetettyjen IP-pakettien ECT-kenttä on asetettu
 - jos ei ole asetettu, ei vastaanottajan tule reagoida
- kun vastaanottaja saa ruuhkasta ilmoittavan IP-paketin, sen tulee kuittauksessa asettaa ECN Echo -bitti
- CE-bittejä asetetaan kuittauksiin niin kauan, kunnes saadaan paketti, jossa CWR-bitti on asetettu

- Kun lähettäjä saa kuittauksen, jossa ECN Echo -bitti on asetettu, niin sen tulee
 - puolittaa ruuhkaikkuna
 - pienentää hitaan aloituksen lopettamisen kynnyksarvoa
- toiminta sama kuin paketin kadotessa
- vähennys korkeintaan kerran yhden kiertoviiveen aikana

NewReno

- **RFC 2581: TCP Congestion Control**

M. Allman, V. Paxson, W. Stevens

April 1999 (Obsoletes RFC 2001)

(Status: PROPOSED STANDARD)

- **RFC 2582: The NewReno Modification to TCP's Fast Recovery Algorithm**

S. Floyd, T. Henderson, April 1999

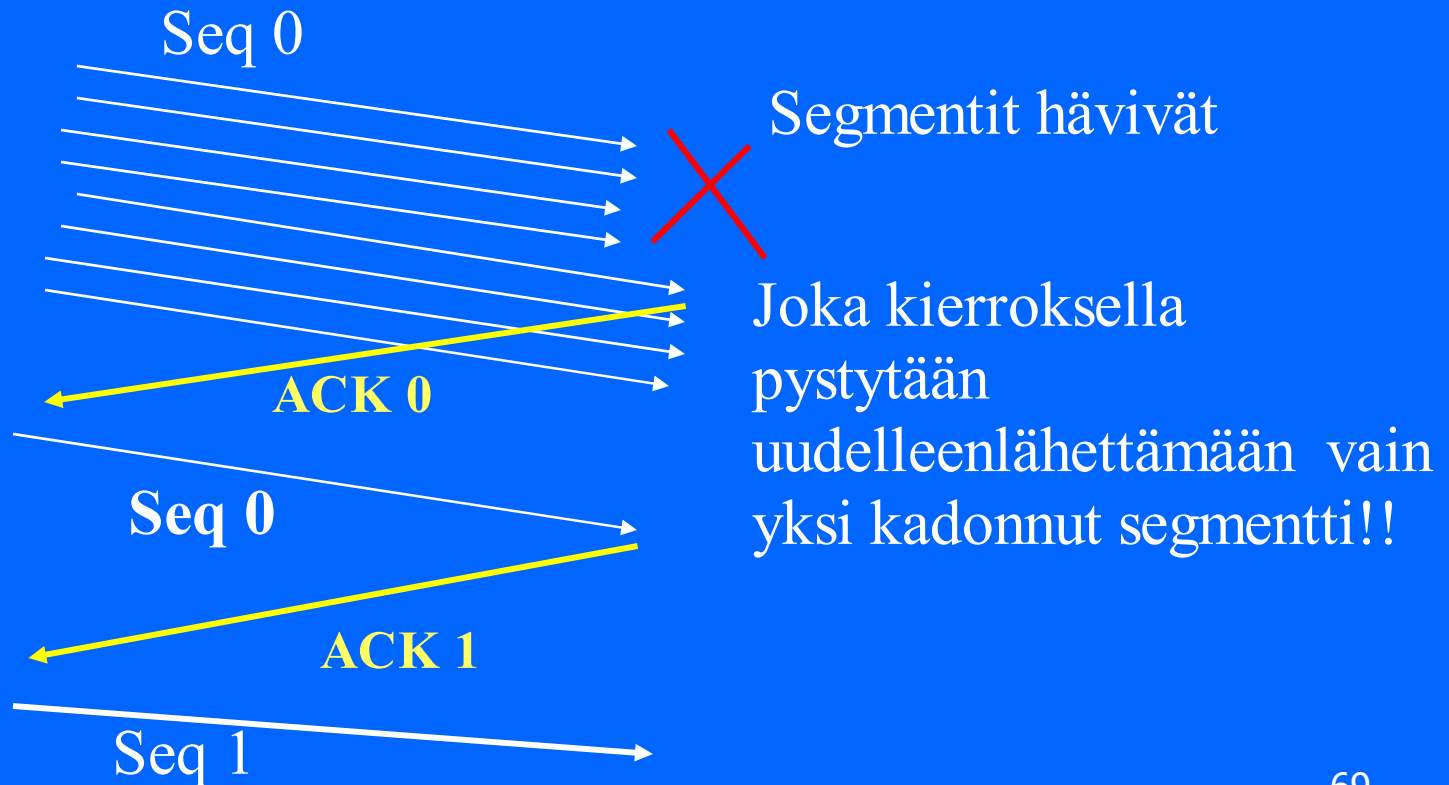
(Status: EXPERIMENTAL)

Nopea toipuminen (Fast Recovery)

- Toteutettiin ensimmäisen kerran 1990 Reno-versioon
- Ei toimi hyvin, jos useita paketteja katoaa
 - tarvitaan kiertoaika jokaista kadonnutta pakettia kohden
- eräs ratkaisu on SACK-optio
 - kuittauksessa ilmoitetaan, mitkä saatu kunnolla ja mitkä vielä puuttuvat

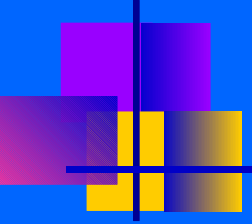
- Kun useita segmenttejä katoaa 'samasta ikkunasta'

NewReno -ratkaisu

- Kun saadaan kolmas toistokuittaus, niin
 - asetetaan kynnyisarvo $ssthresh = \max(\text{FlightSize} / 2, 2 * \text{MSS})$
 - ja talletetaan viimeksi lähetetty järjestysnumero muuttujaan "recover"
 - Lähetetään puuttuva segmentti ja asetetaan ruuhkaikkunan arvoksi
$$cwnd\ to = ssthresh + 3 * \text{MSS}$$
 - kaikki vielä tulevat toistokuittaukset kasvattavat ruuhkaikkunaa yhdellä MSS:lla

-
-
- Lähetetään segmentti
 - mikäli ruuhkaikkuna ja vastaanottajan ikkuna tämän sallii
 - Kun segmenttiin saadaan kuittaus,
 - se joko kuittaa kaikki recover - muuttujan ilmoittamaan arvoon asti => toipuminen suoritettu loppuun
 - tai kuittaus on johonkin aikaisempaan järjestysnumeroon
 - osittainen kuittaus (partial ACK)

Kun tulee osittainen kuittaus

- Lähetetään uudelleen ensimmäinen kuittaamaton segmentti,
- kasvatetaan ruuhkaikkunaa kuitatuilla ja vähennetään siitä juuri lähetetty
- lähetetään uusia segmentteja, jos ruuhkaikkuna ja vastaanottajan ikkuna tänään sallii
- ja jatketaan toipumisvaihetta

Eri versioita

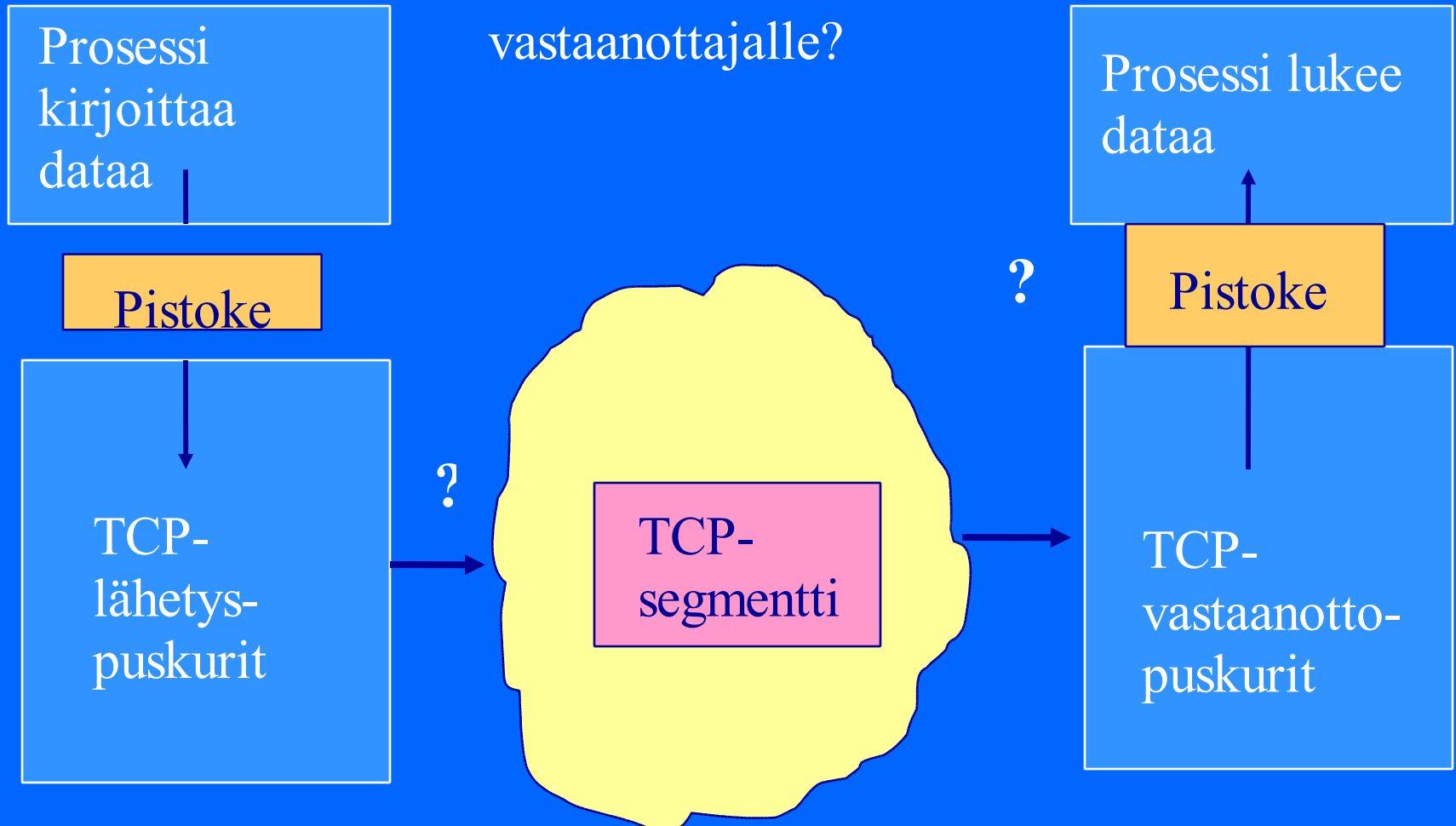
- Pitäiskö kuitenkin uudelleenlähettää kerralla useampi kuin yksi?
- Miten ajastin tulisi parhaiten asettaa kun uudelleenlähetetään segmentti?
- Yms.
- Nyt ollaan jo melko kaukana itse standardista. Nämä ovat avoimia tutkimuskysymyksiä!

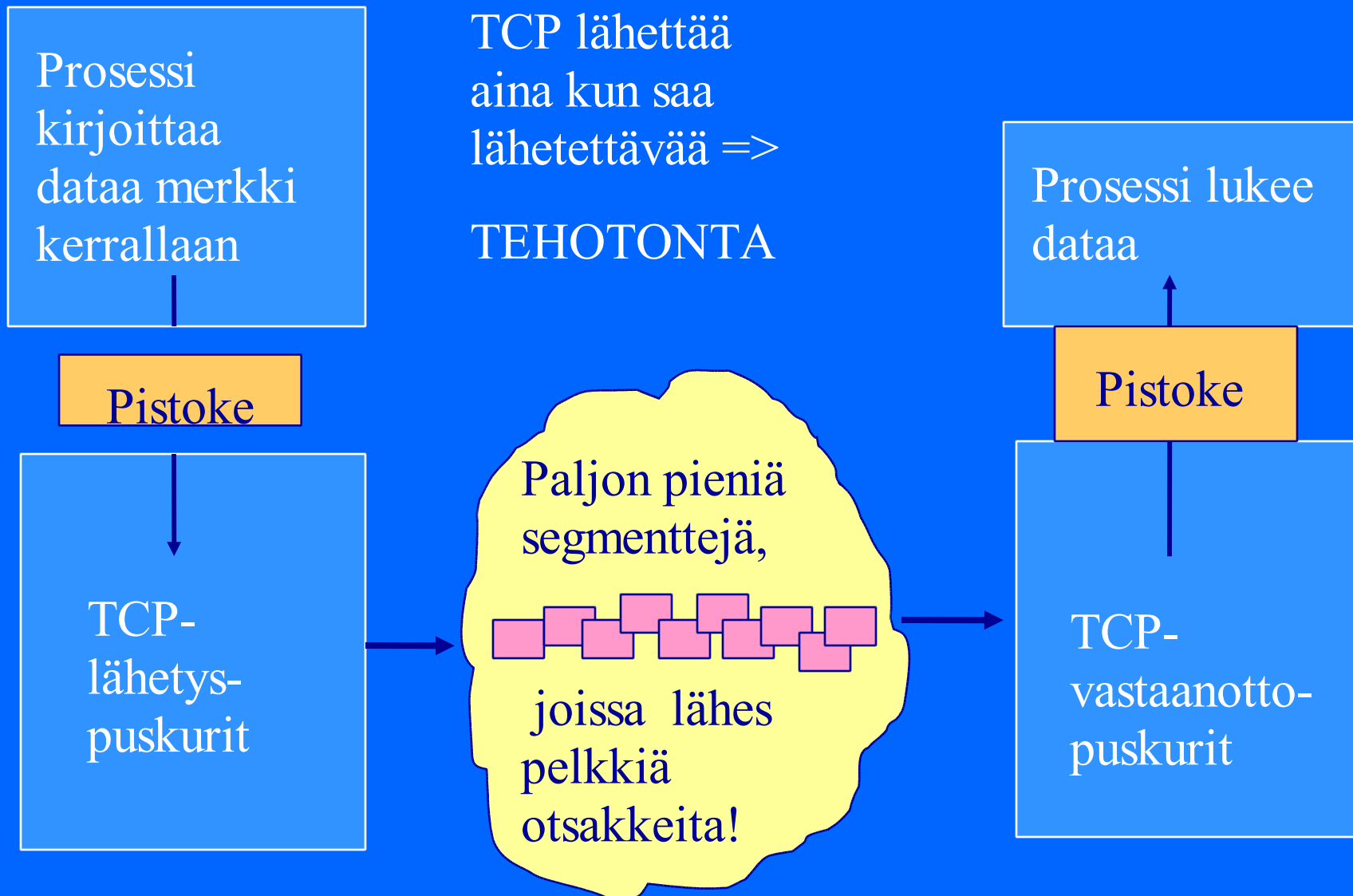

Uudelleenlähetyksajastin

- **RFC 2988: Computing TCP's Retransmission Timer.**
V. Paxson, M. Allman.
November 2000
(Status: PROPOSED STANDARD)

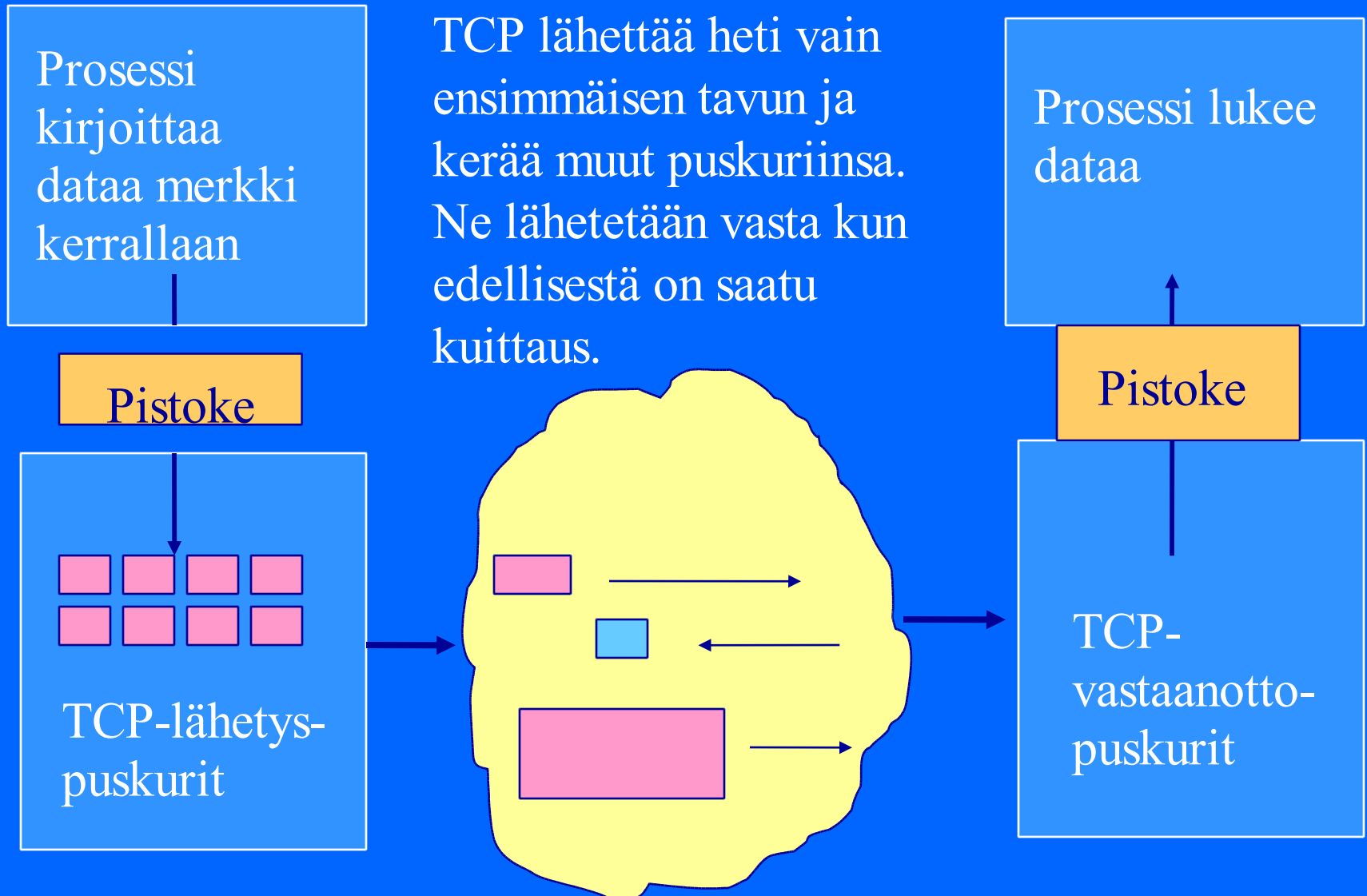
Milloin TCP todella lähettää puskurista ja milloin luovuttaa vastaanottajalle?

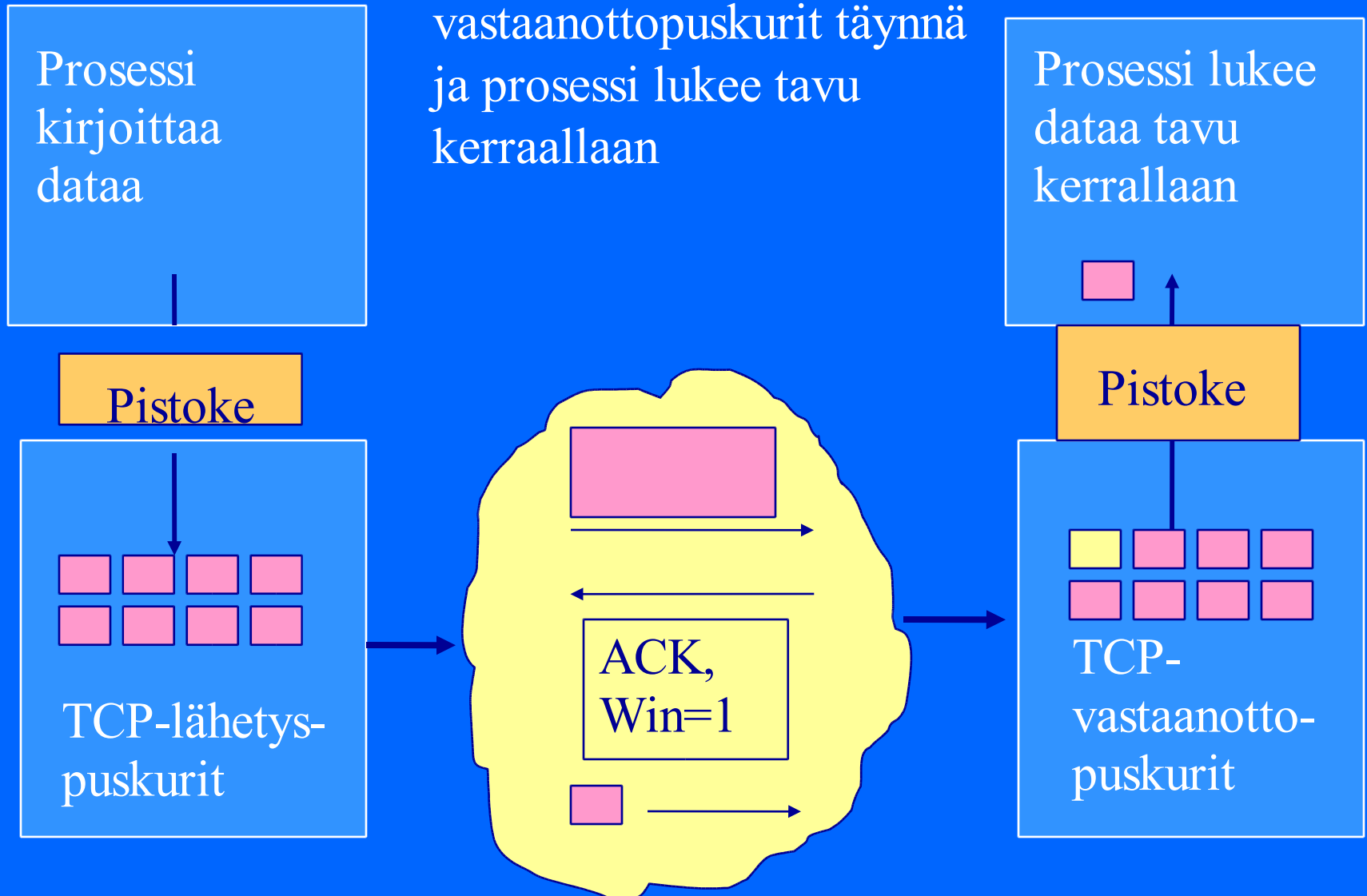
Naglen algoritmi:

TCP lähettää heti vain ensimmäisen tavun ja kerää muut puskuriinsa. Ne lähetetään vasta kun edellisestä on saatu kuittaus.

Silly window syndrome:

vastaanottopuskurit täynnä
ja prosessi lukee tavu
kerrallaan

Silly window syndrome:

Clarkin ratkaisu: ei lähetyslupaa lähettäjälle ennenkuin puskureissa on reilusti tilaa. Vähintäänkin maksimisegmentin koko.

